

השמצה ברמז

מדי שנה, בערב פסח, היה משרד הסעד מוצף מכתבי ברכה מיוחדים במינם. לרוב היו אלה טפסים מודפסים, אשר שולחיהם היו רק צריכים להוסיף להם את חתימת ידם. "לכבוד שר הסעד", אמרו המכתבים: "ממשמשים וקרבים החגים הבאים לטובה ולברכה עליכם ועלינו. צרכי עמך מרובין ובביתי אין לחם ואין שמלה... מנהג יש ראל קדושים, מימים ימימה, להיטיב את הימים הטובים של העני ולשתפו עמם בשמחת חת החג. מנהג זה דין הוא וחל על כל יחיד ויחיד, ומוסדות הצבור נהגו, מימים ימימה, לעשות מעשה רב, בשם הצבור, הממלא ידיהם במפעל זה. ובאה הממשלה הראשונה ממלכת לבת ירושלים, ונטלה על עצמה מסורת קדושה-הומנית זאת — ושלו: חת: משרד הסעד, על ידי השר הרחום וה- חנון רב החסד."

השר הרחום והחנון רב החסד היה מורה למזכירו לשלוח עשר לירות לכתובת הרשור- מה על גבי המכתב, והמניגה היהודי המסור- תי היה בא על סיפוקו.

שר חדש, תשובה חדשה. כך, על כל פנים, היה בימי שרי הסעד הדתיים. כאשר עבר המשרד לשר מפא"י פרץ נפתלי החלה מזכירתו אילנה רון מחזירה תשובה אחרת למבקשים: "לצערנו לא נוכל להיענות לבקשתך בדבר תמיכה מיוחדת לערב החגים, הואיל והקרן המיוחדת שעמדה לרשותו של השר בוטלה". לא עבר זמן רב ומנהלו הכללי החדש של המשרד, ג'ורג' לוטן, אף הסביר מדוע בוטלה הקרן: בהיותה נתונה לשימוש הבלתי-מבוקר של השר, היא פתחה פתח לשימוש בלתי-נכון של כספים ציבוריים. הוסיף השר בחיכות בכנסת: אם מישהו רוצה לתת מתת, יעשה זאת מכספו שלו. לא מכסף ציבורי.

הרמז, ערב בחירות, השתמע בצורה אחת: שהשרים הדתיים השתמשו בכספי הקרן המיוחדת לא רק לצרכי סעד מובהקים, אלא גם כדי לקדם מטרות אישיות או מפלגתיות. עסקנים דתיים ערכו מיד רשימה של מקבלי הקיצבות, הסבירו כי היו אלה נצרכים מדי- דים שביקשו מתת חג או שביקשו תמיכה קבועה אך היו מעדיפים לגחץ ברעב ובלבד לא להיראות בלשכת סעד. מתת בסתר, טענו הדתיים, הוא מנהג יהודי מכובד.

על מפא"י היה עתה להוכיח את טענותיה החמורות, להראות כי הכרזותיהם של ראשי משרד הסעד לא היו רק השלכת בוז פומי בית בפני מפלגת מתחרה. אולם שום אסמכי תא להאשמות לא ניתנה.

הסביר לוטן לפני שבוע: "בימים הראשונים לכניסתי למשרד, קרא לי השר והראה לי שני מכתבים שהגיעו אליי. האחד היה של רב, שכתב כי מכרו רב אחר, עומד לחתן את בנו ודרושים לו כמה אלפי לירות למטרה זו, ועל כן הוא מבקש משר הסעד לתרום את הסכום המבוקש. הבקשה השניה למענק היתה של זקן, המקבל פנסיה, ואשר ביקש תוספת כלשהי להכנסתו הנמוכה. בצור רה זו גרע לנו על קיום הקרן המיוחדת." מה קרה לאחר מכן? האם הכרזות השר ומנהלו הכללי היו מבוססות על בדיקת חשבונות הקרן המיוחדת מן השנים הקוד- מות? ואם כן, האם היה ברשימות אלה כדי להצדיק את השמצת המפלגה הדתית? על כך לא השיב לוטן.

אנשים

"הוי, לבי!"

חיים נחמן ביאליק הפסיד את כסף הנדוני- יה שלו (אבי אשתו, מאניה, היה סוחר יע- רות עשיר) בסחר-עצים. דבר זה לא עיכב בעד יצירתיו מלהיות מתורגמות ל-25 לשון- גות (ביניהן: אוקראינית, יפאנית, בולגארית, ואספראנטו) ושבתיו בתל-אביב (בית ביאליק כיום) יוקם עליידי סולל-בונה.

הרוצה לדעת עובדות נוספות על גדול המשוררים העבריים, יכול לעיין בכרך ה- תשיעי של האנציקלופדיה לחינוך היישוב ובנויה בעריכת החוקר הותיק דוד תדהר, שיצא השבוע. לדוגמה: עבודתו הספרותית האחרונה של חיים נחמן ביאליק (לפני מותו בגיל 61 בקיץ 1934) — הגהת המילון העברי של יהודה גור. חומר הקריאה האח- רון של ח"ן ביאליק: פרק בריאת העולם בספר בראשית. מילותיו האחרונות: "הוי, לבי!"

מפקד הצוללת. האנציקלופדיה של תדהר, כלאיים של מי ומי טיפוסי וספר יזכור לאטיפוסי, סוקרת בכרכה האחרון

בנה נשתנה?
שבכל השנים
היינו בין חוסכים
ובין שאינם
חוסכים
השנה הזאת
פולנו חוסכים
לפי תכנית
פת

בנק לאומי לישראל בע"מ

דלתה רייתם בוים

להקת הזמר הכושית

ג'ורא גודיק מתכבד להציג
תכנית ה' של המוסיקול הפריזאי

אולימפיה

2 הצגות בכורה חגיגיות
אהל-שם ת"א - יום א' 3 במאי ב' 8.30
אהל-שם ת"א - יום ב' 4 במאי ב' 8.30

הייזי אוסטר וואלד
המבדחת בתזמרות תבל

פרסום ד. בלקין

למה שפלות הבימתך!

ערבית	צרפתית	עברית	אנגלית
ספרדית	לטינית	רוסית	גרמנית

המכללה העברית להשתלמות בכתב נפסוחס של המכונים הבריטיים

פרטים מלאים על שיטת למוד-הבית המיוחדת שלנו בעזרתה תוכל גם אתה לרכוש לעצמך ידיעה בשפות הנ"ל בדרך נוחה ומהירה כלולים במדורים המקצועיים שלנו שיישלחו **חנם לכל דורש**, לפי פניה למשרדנו:

ירושלים: רח' בן-יהודה 2,
תל-אביב: רח' פינסקר 2,
חיפה: רח' הבנקים 5.

שמי.....
כתובתי.....
מעוניין
ללמוד השפה.....